

U S T A W A

z dnia

o Rzeczniku Praw Podatnika

Art. 1. Rzecznik Praw Podatnika, zwany dalej „Rzecznikiem”, stoi na straży praw podatników, w szczególności poszanowania zasady pogłębiania zaufania do władzy publicznej, bezstronności i równego oraz sprawiedliwego traktowania, respektowania słuszych interesów podatników oraz racjonalności działania organów podatkowych wobec podatników.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o podatniku, rozumie się przez to podatnika, płatnika, inkasenta, osobę trzecią i następcę prawnego w rozumieniu ustawy z dnia – Ordynacja podatkowa (Dz. U. poz. ...).

Art. 3. Na stanowisko Rzecznika może być powołana osoba, która:

- 1) jest obywatelem polskim;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo ani umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) cieszy się nieposzlakowaną opinią i daje rękojmię prawidłowego i obiektywnego wykonywania powierzonych zadań;
- 5) wyróżnia się wysokim poziomem wiedzy w zakresie prawa podatkowego, posiada przynajmniej dziesięcioletnie udokumentowane doświadczenie w obszarze stosowania prawa podatkowego oraz co najmniej przez:
 - a) dziesięć lat wykonywała zawód doradcy podatkowego lub
 - b) dziesięć lat wykonywała zawód adwokata lub radcy prawnego i w tym czasie wykonywała przede wszystkim czynności doradztwa podatkowego, lub
 - b) dziesięć lat pozostawała na stanowiskach związanych ze stosowaniem prawa podatkowego w urzędach obsługujących organy podatkowe, lub
 - c) pięć lat pełniła funkcję organu podatkowego;
- 6) posiada co najmniej stopień naukowy doktora nauk prawnych lub ekonomicznych;
- 7) nie pełniła służby zawodowej ani nie pracowała w organach bezpieczeństwa państwa wymienionych w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o

dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2017 r. poz. 2186, z późn. zm.¹⁾), ani nie była ich współpracownikiem.

Art. 4. 1. Rzecznika powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

2. Kadencja Rzecznika trwa 6 lat, licząc od dnia złożenia ślubowania.

3. Ta sama osoba nie może być Rzecznikiem więcej niż przez jedną kadencję.

Art. 5. Przed przystąpieniem do wykonywania obowiązków Rzecznik składa przed Prezesem Rady Ministrów następujące ślubowanie: „Ślubuję uroczyście, że przy wykonywaniu powierzonych mi obowiązków Rzecznika Praw Podatnika dochowam wierności Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, będę strzec praw podatników, kierując się przepisami prawa, uwzględniając również zasady współzycia społecznego i sprawiedliwości. Ślubuję, że powierzone mi obowiązki wypełniać będę bezstronnie, z najwyższą sumiennością i starannością, że będę strzec godności powierzonego mi stanowiska oraz dochowam tajemnicy prawnie chronionej”. Ślubowanie może być złożone z dodaniem zdania „Tak mi dopomóż Bóg”.

Art. 6. 1. Kadencja Rzecznika wygasa w przypadku jego śmierci albo odwołania.

2. W przypadku odwołania dotychczasowy Rzecznik pełni swoje obowiązki do czasu objęcia stanowiska przez nowego Rzecznika.

3. Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych, odwołuje Rzecznika przed upływem kadencji w przypadku:

- 1) złożenia rezygnacji;
- 2) utraty obywatelstwa polskiego;
- 3) trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków na skutek choroby, ułomności lub upadku sił – stwierdzonych orzeczeniem lekarskim;
- 4) prawomocnego skazania za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 5) ustalenia niespełnienia lub zaprzestania spełniania warunków, o których mowa w art. 3 pkt 2 lub 4.

Art. 7. 1 Rzecznik nie może zajmować innego stanowiska, z wyjątkiem stanowiska naukowo-dydaktycznego lub naukowego w szkole wyższej, Polskiej Akademii Nauk,

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 538, 650, 651, 730, i 1000 i 1349.

instytucie badawczym lub innej jednostce naukowej, ani wykonywać innych zajęć zawodowych, w tym wykonywać działalności gospodarczej.

2. Rzecznik nie może należeć do partii politycznej, związku zawodowego, ani prowadzić działalności publicznej nie dającej się pogodzić z godnością urzędu.

Art. 8. 1. Rzecznik wykonuje swoje zadania przy pomocy:

- 1) 16 zastępców Rzecznika;
- 2) 32 przedstawicieli terenowych Rzecznika;
- 3) Biura Rzecznika Praw Podatnika, zwanego dalej „Biurem”.

2. Zastępców Rzecznika powołuje minister właściwy do spraw finansów publicznych, na wniosek Rzecznika, spośród osób spełniających kryteria, o których mowa w art. 3 pkt 1–5 oraz 7.

3. Do zastępców Rzecznika przepis art. 5 stosuje się odpowiednio.

4. Przedstawiciela terenowego Rzecznika powołuje minister właściwy do spraw finansów publicznych, na wniosek Rzecznika, spośród osób spełniających kryteria, o których mowa w art. 3 pkt 1–4 oraz 7, oraz które co najmniej przez pięć lat wykonywały zawód doradcy podatkowego, adwokata lub radcy prawnego albo przez pięć lat pozostawały na stanowiskach związanych ze stosowaniem prawa podatkowego w urzędach obsługujących organy podatkowe lub przez 3 lata pełniły funkcję organu podatkowego.

5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych:

- 1) odwołuje zastępcę Rzecznika lub przedstawiciela terenowego Rzecznika – w przypadkach, o których mowa w art. 6 ust. 3;
- 2) może odwołać zastępcę Rzecznika lub przedstawiciela terenowego Rzecznika – na wniosek Rzecznika.

6. Miejsce wykonywania zadań przez Zastępców Rzecznika i przedstawicieli terenowych Rzecznika oraz zadania i organizację Biura określa statut, który w drodze zarządzenia, na wniosek Rzecznika, nadaje minister właściwy do spraw finansów publicznych uwzględniając konieczność zapewnienia efektywnej realizacji zadań Rzecznika.

Art. 9. 1. Do zadań Rzecznika należy:

- 1) opiniowanie projektów aktów normatywnych z zakresu prawa podatkowego;
- 2) promowanie mediacji między podatnikami a organami podatkowymi;
- 3) współdziałanie ze stowarzyszeniami, samorządami zawodowymi, ruchami obywatelskimi, innymi dobrowolnymi zrzeszeniami i fundacjami, organizacjami

reprezentującymi podatników oraz z zagranicznymi i międzynarodowymi organami i organizacjami działającymi na rzecz ochrony praw podatnika, zajmującymi się monitoringiem jakości prawa podatkowego i kierunkami jego reform;

- 4) prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej w zakresie prawa podatkowego;
- 5) analiza orzecznictwa sądów administracyjnych w sprawach podatkowych oraz orzecznictwa innych sądów i trybunałów w zakresie, w jakim wpływają na rozstrzyganie spraw podatkowych;
- 6) analiza interpretacji ogólnych wydawanych na podstawie art. 514 § 1 ustawy z dnia ... – Ordynacja podatkowa oraz interpretacji indywidualnych wydawanych na podstawie art. 522 § 1 ustawy z dnia ... – Ordynacja podatkowa;
- 7) przedstawianie organom, organizacjom lub instytucjom publicznym oceny oraz wniosków zmierzających do zapewnienia ochrony praw podatnika, wzmocnienia spójności prawa podatkowego, usunięcia zbędnych procedur, czy wymogów formalnych lub usprawnienia załatwiania spraw;
- 8) kierowanie do Rzecznika Praw Obywatelskich wniosków o wystąpienie przez Rzecznika Praw Obywatelskich do Trybunału Konstytucyjnego w kwestiach dotyczących praw podatnika z wnioskiem w sprawie, o której mowa w art. 188 Konstytucji;
- 9) analiza sposobu załatwiania przez organy podatkowe skarg i wniosków składanych na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia ... – Ordynacja podatkowa;
- 10) podejmowanie innych działań służących ochronie praw podatników.

2. Rzecznik sprawuje nadzór i koordynuje wykonywanie zadań przez Zastępców Rzecznika i przedstawicieli terenowych Rzecznika.

3. Zastępcy Rzecznika i przedstawiciele terenowi Rzecznika wykonają zadania, o których mowa w ust. 1.

4. W celu wykonywania zadań Rzecznik może zlecać przeprowadzenie badań lub sporządzenie ekspertyz i opinii.

Art. 10. 1. Rzecznik, nie później niż do końca lutego roku następującego po roku którego dotyczy raport, sporządza roczne raporty podsumowujące analizę:

- 1) o której mowa w art. 9 ust. 1 pkt 5 i 6, w którym wskazuje utrwaloną praktykę orzecniczą w podziale na zagadnienia, ocenę i klasyfikację tych rozstrzygnięć, a także wnioski dotyczące koniecznych zmian w prawie lub praktyce administracyjnej;

- 2) załatwiania przez organy podatkowe skarg i wniosków składanych na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia ... – Ordynacja podatkowa.

2. Raporty, o których mowa w ust. 1, są podawane do publicznej wiadomości i podlegają ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Art. 11.1. W zakresie ochrony praw podatników Rzecznik może:

- 1) występować do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy legislacyjnej w sprawach podatkowych;
- 2) uczestniczyć jako mediator w postępowaniu podatkowym, administracyjnym i sądownoadministracyjnym;
- 3) występować do właściwego organu z wnioskiem o wydanie interpretacji indywidualnej w sprawie podatnika, który nie ma możliwości samodzielnego złożenia takiego wniosku lub sprawia mu to nadmierną trudność;
- 4) występować do ministra właściwego do spraw finansów publicznych z wnioskiem o wydanie interpretacji ogólnej na podstawie art. 514 § 5 ustawy z dnia ... – Ordynacja podatkowa:
 - a) w sprawach budzących wątpliwości interpretacyjne oraz mających istotne znaczenie dla grupy podatników,
 - b) jeżeli może to spowodować znaczące obniżenie liczby wniosków o wydanie interpretacji indywidualnych;
- 5) występować do ministra właściwego do spraw finansów publicznych z wnioskiem o wydanie objaśnień podatkowych na podstawie art. 509 § 1 pkt 2 ustawy z dnia ... – Ordynacja podatkowa w sprawach często powstających wątpliwości interpretacyjnych;
- 6) występować z wnioskiem do Naczelnego Sądu Administracyjnego o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych budzących wątpliwości, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie, a rozstrzygnięcie ma znaczenie dla grupy podatników lub może spowodować obniżenie liczby spraw indywidualnych w sądach;
- 7) zwracać się o wszczęcie postępowania podatkowego, wnieść skargę do sądu administracyjnego, w tym skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego, wnieść skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia,

a także uczestniczyć w postępowaniu przed organem administracji publicznej lub sądem – na prawach przysługujących prokuratorowi;

- 8) kierować wystąpienia do organu, w którego działalności stwierdził naruszenie praw podatnika;
- 9) występować do właściwych organów z wnioskiem o wstrzymanie czynności egzekucyjnych lub postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko podatnikowi na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2018 r. poz. 1314, 1356 i 1499);
- 10) informować właściwe organy nadzoru lub kontroli o dostrzeżonych nieprawidłowościach w funkcjonowaniu organów podatkowych;
- 11) informować właściwe organy o dostrzeżonych barierach i utrudnieniach w zakresie wykonywania obowiązków podatkowych;
- 12) występować do ministra właściwego w sprawach finansów publicznych w celu wydania decyzji, o której mowa w art. 470 § 5 ustawy z dnia ... – Ordynacja podatkowa.

2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1 pkt 3, 7–9 i 12, Rzecznik może wykonywać po uzyskaniu zgody podatnika.

3. W sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 2–11, Rzecznik lub zastępca Rzecznika może pisemnie upoważnić pracownika Biura do załatwiania spraw w jego imieniu i w ustalonym zakresie.

Art. 12. 1. Przed wykonaniem uprawnienia, o którym mowa w art. 11 ust. 1 pkt 2–12, w sprawach przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców, Rzecznik występuje do Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców z informacją o zamiarze wykonania tego uprawnienia wraz z uzasadnieniem.

2. W terminie 21 dni od doręczenia Rzecznikowi Małych i Średnich Przedsiębiorców informacji, o której mowa w ust. 1, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców może:

1) przedstawić opinię dotyczącą wykonania uprawnienia, którego dotyczyła informacja, przez Rzecznika;

2) poinformować Rzecznika o zamiarze wykonania uprawnienia, którego dotyczyła informacja, przez Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców – w przypadku gdy Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców jest do tego uprawniony zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców.

3. Wykonując uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, Rzecznik bierze pod uwagę przedstawioną w terminie opinię, o której mowa w ust. 2 pkt 1.

4. W przypadku otrzymania informacji, o której mowa w ust. 2 pkt 2, Rzecznik odstępuje od wykonania uprawnienia, którego dotyczyła informacja. Na wniosek Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców, Rzecznik udziela, w zakresie dostępnych zasobów, wsparcia związanego z wykonaniem tego uprawnienia przez Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców.

Art. 13. 1. Podjęcie czynności przez Rzecznika następuje z urzędu lub na wniosek.

2. Z wnioskiem o podjęcie czynności mogą zwracać się do Rzecznika w szczególności podatnicy, organizacje przedsiębiorców, samorzady zawodowe.

3. Wniosek zawiera oznaczenie wnioskodawcy lub podatnika, którego sprawa dotyczy, oraz określenie przedmiotu sprawy.

4. Wniosek może być wniesiony pisemnie lub ustnie do protokołu, a także za pomocą środków komunikacji elektronicznej przez elektroniczną skrzynkę podawczą Rzecznika, utworzoną na podstawie ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 570 oraz 2018 r. poz. 1000 i 1544).

Art. 14. 1. Rzecznik, po zapoznaniu się z wnioskiem, może:

- 1) podjąć czynności;
- 2) wskazać wnioskodawcy przysługujące mu prawa i środki działania;
- 3) przekazać sprawę według właściwości;
- 4) odmówić podjęcia czynności; odmowa podjęcia czynności wymaga uzasadnienia.

2. Rzecznik, podejmując czynności, bada, czy skutek działania lub zaniechania organu podatkowego nie nastąpiło naruszenie praw lub interesów podatnika, w tym w szczególności związane z:

- 1) rażącym naruszeniem przepisów prawa materialnego lub postępowania;
- 2) nieracjonalnymi rezultatami ekonomicznymi rozstrzygnięć podejmowanych przez organ podatkowy;
- 3) niezachowaniem istotnej dla sprawy spójności prawa podatkowego;
- 4) nieuzasadnioną beczynnością lub przewlekłością działania organu podatkowego;
- 5) niewyczerpującą lub wprowadzającą w błąd informacją organu podatkowego lub pracowników obsługujących ten organ;
- 6) zachowaniem pracowników obsługujących organ podatkowy naruszającym zasadę zaufania jednostki do organów państwa;

- 7) podwójnym opodatkowaniem wyrażającym się nałożeniem podatku więcej niż raz, na ten sam podmiot i za ten sam okres od tego samego ekonomicznie przedmiotu opodatkowania.

Art. 15. 1. Podejmując czynności Rzecznik ma prawo:

- 1) badać, również bez uprzedzenia, każdą sprawę na miejscu;
- 2) żądać złożenia wyjaśnień oraz przedstawienia przez organ podatkowy kopii akt każdej sprawy, w tym również po zakończeniu postępowania i zapadnięciu rozstrzygnięcia;
- 3) żądać przedłożenia informacji o stanie sprawy prowadzonej w sądzie administracyjnym oraz żądać do wglądu akt sądowych, w tym również po zakończeniu postępowania i zapadnięciu rozstrzygnięcia.

2. W sprawach stanowiących informację niejawną udzielanie informacji lub umożliwianie Rzecznikowi lub zastępcy Rzecznika wglądu do akt następuje na zasadach i w trybie określonym w przepisach o ochronie informacji niejawnych.

Art. 16. Podejmując czynności Rzecznik może zwrócić się o zbadanie sprawy lub jej części do właściwych organów, w szczególności organów nadzoru, prokuratury, kontroli państwowej, zawodowej lub społecznej.

Art. 17. 1. W przypadku wystąpienia, o którym mowa w art. 11 ust. 1 pkt 8, Rzecznik formułuje opinie i wnioski co do sposobu załatwiania sprawy, oraz powiadamia o ewentualnym naruszeniu niedopełnieniu obowiązków pracowniczych albo służbowych.

2. Organ, do którego zostało skierowane wystąpienie, jest obowiązany bez zbędnej zwłoki, nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia, poinformować Rzecznika o podjętych działaniach lub przedstawiać stanowisko w sprawie wystąpienia.

3. W przypadku gdy Rzecznik nie podziela stanowiska, może zwrócić się do właściwej jednostki nadrzędnej lub sprawującej nadzór o podjęcie odpowiednich działań; przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 18. 1. Organ, do którego zwróci się Rzecznik, jest obowiązany do współdziałania i udzielania Rzecznikowi nieodpłatnie pomocy, w szczególności:

- 1) zapewnienia dostępu do akt i dokumentów na zasadach określonych w art. 15, w tym przekazania odpisów i kopii tych dokumentów;
- 2) udzielania żądanych przez Rzecznika informacji i wyjaśnień;
- 3) udzielania wyjaśnień dotyczących podstawy faktycznej i prawnej swoich rozstrzygnięć;
- 4) ustosunkowywać się do ogólnych ocen, uwag i opinii Rzecznika.

2. Rzecznik może określić termin, w jakim powinny być dokonane czynności, o których mowa w ust. 1.

Art. 19. 1. Z uwzględnieniem przepisów dotyczących tajemnic prawnie chronionych Rzecznik może przetwarzać wszelkie informacje niezbędne do realizacji swoich ustawowych zadań, w tym dane osobowe, o których mowa w ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. poz. 1000), z wyłączeniem danych osobowych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność wyznaniową, danych genetycznych, danych biometrycznych oraz danych dotyczących seksualności lub orientacji seksualnej.

2. Rzecznik może odmówić ujawnienia danych osobowych osoby, od której uzyskał informację wskazującą na naruszenie praw podatnika, oraz osoby, której naruszenie dotyczy, a także dokumentacji zgromadzonej w toku badania sprawy, w tym także wobec organów władzy publicznej, jeżeli uzna to za niezbędne dla ochrony wolności, praw i interesów jednostki.

3. Rzecznik nie może odmówić ujawnienia informacji, w tym danych osobowych lub dokumentacji, o których mowa w ust. 2, gdy zatajenie takich informacji, danych osobowych lub dokumentów prowadziłyby do zagrożenia życia lub zdrowia innych osób lub mogłyby zagrażać bezpieczeństwu lub porządkowi publicznemu.

Art. 20. 1. Rzecznik corocznie, w terminie do końca marca roku następującego po roku którego dotyczy informacja, informuje ministra właściwego do spraw finansów publicznych o swojej działalności oraz o stanie przestrzegania praw podatnika, w tym przekazuje:

- 1) informację o prowadzonej działalności w obszarze przestrzegania praw podatnika oraz jej wynikach;
- 2) wnioski oraz rekomendacje dotyczące działań, które należy podjąć w celu zapewnienia przestrzegania praw podatnika;
- 3) analizę prowadzonej polityki podatkowej przez organy podatkowe, w tym analizę spójności wewnętrznej i legalności decyzji organów podatkowych;
- 4) analizę stanu polskiego prawa podatkowego, ze szczególnym uwzględnieniem przepisów, które mogą naruszać prawa podatnika, prowadzą do rozbieżności interpretacyjnych i sporów pomiędzy podatnikami i organami podatkowymi, lub mogą być kwestionowane co do ich legalności.

2. Informacja jest podawana do publicznej wiadomości i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Art. 21. 1. Rzecznik może przedkładać Sejmowi i Senatowi informacje wynikające z działalności Rzecznika, a także opinie o projektach aktów normatywnych mogących wpływać na prawa podatnika.

2. Rzecznik, na wniosek Marszałka Sejmu, przedstawia informacje wynikające z działalności Rzecznika lub podejmuje określone czynności.

Art. 22. Biuro stanowi państwową jednostkę budżetową w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 oraz z 2018 r. poz. 62, 1000 i 1366).

Art. 23. 1. Wydatki związane z funkcjonowaniem Rzecznika są ujmowane w ustawie budżetowej i pokrywane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw finansów publicznych.

2. W latach 2020–2029 maksymalny limit wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na wykonywanie zadań Rzecznika wynikających z niniejszej ustawy wynosi 224 600 000 zł, w tym w poszczególnych latach wynosi w:

- 1) 2020 r. – 20 900 000 zł;
- 2) 2021 r. – 20 600 000 zł;
- 3) 2022 r. – 21 000 000 zł;
- 4) 2023 r. – 21 500 000 zł;
- 5) 2024 r. – 22 000 000 zł;
- 6) 2025 r. – 22 600 000 zł;
- 7) 2026 r. – 23 100 000 zł;
- 8) 2027 r. – 23 700 000 zł;
- 9) 2028 r. – 24 300 000 zł;
- 10) 2029 r. – 24 900 000 zł.

3. W przypadku przekroczenia lub zagrożenia przekroczenia limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, na dany rok budżetowy, stosuje się mechanizm korygujący polegający na

ograniczeniu kosztów rzeczowych Biura związanych z realizacją zadań wynikających z ustawy.

4. Organem właściwym do wdrożenia mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 3, jest Rzecznik.

5. Organem właściwym do monitorowania wykorzystania limitu wydatków, o którym mowa w ust. 2, jest minister właściwy do spraw finansów publicznych.

Art. 24. Ustawa wchodzi w życie w terminie i na zasadach określonych w ustawie z dnia ... – Przepisy wprowadzające ustawę – Ordynacja podatkowa i ustawę o Rzeczniku Praw Podatnika (Dz. U. poz.).

ZA ZGODNOŚĆ POD WZGLĘDEM PRAWNYM,
LEGISLACYJNYM I REDAKCYJNYM

Renata Łućko
Zastępca Dyrektora
Departamentu Prawnego w Ministerstwie Finansów

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel regulacji

Projekt ustawy o Rzeczniku Praw Podatnika wchodzi w skład pakietu ustaw zastępujących dotychczasową ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – *Ordynacja podatkowa*, obowiązującą od dnia 1 stycznia 1998 r. Nowa Ordynacja podatkowa ma za zadanie zagwarantować prawa podatnikom i zwiększyć ich poczucie bezpieczeństwa w kontaktach z organami administracji skarbowej.

Prawo podatkowe reguluje stosunki prawne łączące podatnika i państwo, reprezentowane przez właściwe organy skarbowe, a kształt tych stosunków powoduje obciążenie podatnika określonymi obowiązkami, z jakimi łączą się konkretne uprawnienia organów administracji skarbowej. Relacje te należy równoważyć, nadając podatnikowi określone prawa oraz wzmacniając jego pozycję jako strony często pozbawionej pomocy profesjonalnej. Dysproporcja pomiędzy siłą działań organów państwa a możliwościami obrony obywateli wymaga stworzenia wyspecjalizowanej instytucji, która wspomże słabszą stronę – podatnika w wykonywaniu jego praw, a jednocześnie będzie łagodzić formalizm procedur administracyjnych.

Instytucja Rzecznika Praw Podatnika (dalej: RPP lub Rzecznik) ma przede wszystkim stać na straży szeroko pojętych praw odnoszących się do podatnika. Ochrona ta ma obejmować podatnika płatnika, inkasenta, następcę prawnego i osoby trzecie w rozumieniu Nowej Ordynacji podatkowej. Powołanie tej instytucji może przede wszystkim istotnie wzmocnić pozycję podmiotów najsłabszych, czyli takich, które co do zasady nie korzystają z kosztownych usług wyspecjalizowanych firm doradczych i kancelarii prawnych. Rzecznik, stojąc na straży praw podatników, ma bowiem w szczególności kierować się zasadą pogłębiania zaufania do władzy publicznej, bezstronności i równego oraz sprawiedliwego traktowania, respektowania słuszych interesów podatników oraz racjonalności działania organów podatkowych.

Przepisy prawa podatkowego mają zastosowanie niemal do każdej grupy obywateli. Jednocześnie postępujący od lat stopień skomplikowania tych przepisów, wynikający m.in. z dynamicznie zmieniającego się otoczenia prawno-gospodarczego, wymaga wysokiej fachowości i specjalizacji w ich stosowaniu. Materia prawa podatkowego rozrasta się, co jest naturalnym procesem reakcji na pojawiające się nowe formy i metody prowadzenia działalności

gospodarczej czy nowe formy wynagradzania pracowników. Stąd potrzeba powołania wyspecjalizowanego rzecznika, dbającego o zapewnienie pomocy w tym obszarze stosowania prawa, który ma powszechne zastosowanie do zwykłych obywateli oraz stanowi dziedzinę obszerną i kompleksową.

Jak wynika z analizy corocznych informacji o działalności sądów administracyjnych, niemalże 30% skarg wnoszonych do sądów administracyjnych dotyczy kwestii podatków i innych świadczeń pieniężnych, do których mają zastosowanie przepisy Ordynacji podatkowej, oraz egzekucji tych świadczeń pieniężnych. Przykładowo, w 2016 roku do wojewódzkich sądów administracyjnych wpłynęło 20 828 skarg w tym zakresie na 76 692 skarg ogółem¹. W tym samym czasie do Naczelnego Sądu Administracyjnego wpłynęło w tym zakresie 6 995 skarg kasacyjnych (na 18 847 skarg ogółem), z czego 2 637 skarg uwzględniono na rozprawie lub posiedzeniu niejawnym². Liczby te pokazują skalę stosowania przepisów prawa podatkowego w Polsce. Jednocześnie uwagę zwracają dane zebrane od organów podległych Ministrowi Finansów, z których wynika, iż liczba wystąpień i interwencji Rzecznika Praw Obywatelskich w indywidualnych sprawach prowadzonych przez organy podatkowe systematycznie rośnie z roku na rok, przy czym liczba ta jest raczej niska (24 wystąpienia i interwencje Rzecznika Praw Obywatelskich w 2017 r.) w stosunku do olbrzymiej ilości wnoszonych skarg sądowoadministracyjnych na rozstrzygnięcia organów podatkowych³. Może to potwierdzać konieczność wprowadzenia organu wyspecjalizowanego o kompetencjach nakierowanych na tę dziedzinę prawa i wspomagających działania Rzecznika Praw Obywatelskich w zakresie ochrony praw podatników. Mając powyższe na uwadze, wydaje się konieczne powołanie odrębnej instytucji, na wzór organu jakim jest Rzecznik Praw Obywatelskich i inni wyspecjalizowani rzecznicy, która skoncentruje swoje działania wyłącznie na przestrzeganiu praworządności w zakresie poboru danin publicznych. Podobne rozwiązania funkcjonują w innych krajach, przykładowo w Kanadzie (Taxpayer's Ombudsman), RPA (Tax Ombudsman), Meksyku (Mexican Tax Ombudsman), Australii, Gruzji, na Ukrainie oraz w niektórych stanach USA (np. w stanie Maryland)⁴.

¹ Informacja o działalności sądów administracyjnych w 2016 roku – NSA Warszawa, 24 kwietnia 2017 r., s.346, 355.

² Informacja o działalności sądów administracyjnych w 2016 roku – NSA Warszawa, 24 kwietnia 2017 r., s.376, 381.

³ Źródło własne na podstawie informacji przekazanych przez jednostki podległe.

⁴ Tax Administration 2013 Comparative information on OECD and other advanced and emerging economics.

Instytucja RPP powinna również przyczynić się do polepszenia jakości polskiego prawa podatkowego i ujednoczenia jego stosowania, m.in. poprzez przegląd i analizę postępowań, w tym zwłaszcza sądowych, „przeigranych” przez organy administracji skarbowej.

Ciągły monitoring stosowania przepisów prawa podatkowego umożliwi w razie konieczności szybką reakcję ze strony RPP, poprzez wystąpienie z wnioskiem o podjęcie inicjatywy ustawodawczej, o wydanie interpretacji ogólnej, czy zwrócenie się o wszczęcie postępowania podatkowego lub wniesienie skargi do sądu administracyjnego. Dokonywana przez Rzecznika bieżąca identyfikacja przyczyn negatywnych rozstrzygnięć w postępowaniach podatkowych będzie uwidoczniła w corocznych raportach podawanych do publicznej wiadomości. Ponadto, działania RPP (np. jeszcze na etapie legislacji lub w toku postępowań podatkowych) mogą pozwolić na eliminację potencjalnie niekorzystnych dla budżetu państwa przepisów prawa oraz praktyk organów podatkowych, powodujących ujemne skutki finansowe dla Skarbu Państwa w rezultacie przyjęcia niewłaściwego stanowiska w sprawie – tym samym Skarb Państwa nie będzie narażony na brnięcie w rozwiązania, które po wielu latach postępowań sądowych okazują się nielegalne i skutkują koniecznością naprawienia szkody.

Raporty Rzecznika, z uwagi na ich publiczną dostępność na stronie BIP, mogą służyć jako materiał informacyjny m.in. dla sędziów przy stosowaniu prawa podatkowego lub identyfikowaniu potrzeb szkoleniowych. Dla Ministra Finansów i Szefa KAS ww. raporty będą pomocne przy podjęciu działań zmierzających do zmiany przepisów lub identyfikowaniu potrzeb szkoleniowych.

Istotą mechanizmu raportów jest monitorowanie stosowania prawa, jego analiza wraz z przedstawianiem wniosków w celu zapewnienia procesu właściwej ewolucji stosowania i stanowienia prawa (pętla uczenia).

Dodatkowo, ważną sferę działalności Rzecznika powinna stanowić kompetencja informacyjna i edukacyjna, przyczyniająca się do popularyzacji aktualnej wiedzy podatkowej wśród obywateli.

Działania RPP mają istotnie ograniczyć po stronie podatników niepewność obrotu i zmniejszyć ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej, w tym zwłaszcza w sektorze mikroprzedsiębiorstw, który stanowi ponad 96%⁵ polskich firm. W zakresie ochrony praw

⁵ Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce – 2017, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), s.10.

przedsiębiorców RPP będzie współpracował z Rzecznikiem Małych i Średnich Przedsiębiorców i w razie potrzeby udzielał mu wsparcia. Projekt zakłada, że pierwszeństwo w udzielaniu wsparcia podmiotom podlegającym ochronie przez Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców przysługiwało będzie temu drugiemu. Tym samym rozwiązania te będą korzystnie oddziaływać na podmioty prowadzące działalność gospodarczą.

Ponadto, RPP będzie przyczyniać się do zmiany praktyki urzędniczej na bardziej przyjazną w stosunku do obywateli.

2. Kryteria i tryb powołania oraz odwołania Rzecznika (art. 3–7)

Projekt zakłada, iż Rzecznika będzie powoływał Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych spośród kandydatów spełniających surowe kryteria kompetencyjne określone w ustawie. W myśl projektowanego art. 3, na stanowisko Rzecznika może być powołana osoba, która m.in. posiada co najmniej stopień naukowy doktora nauk prawnych lub ekonomicznych oraz wyróżnia się wysokim poziomem wiedzy w zakresie prawa podatkowego, a także posiada odpowiednio długie doświadczenie zawodowe w praktycznym stosowaniu przepisów prawa podatkowego. Podobne wymogi będą miały zastosowanie do zastępców Rzecznika, z tym, że nie będą oni musieli posiadać tytułu naukowego. Celem tak przewidzianej regulacji jest stworzenie organu profesjonalnego znającego praktyczne problemy i potrafiącego im zaradzić, stąd kryteria wyboru nie przewidują np. doświadczenia w stanowieniu prawa. Kryteria te w istocie mają zwiększyć gwarancje profesjonalizmu osoby kandydującej na stanowisko Rzecznika. Rzecznikiem nie będzie mogła być osoba, która pełniła służbę, pracowała lub współpracowała z organami bezpieczeństwa PRL. W celu zagwarantowania obiektywizmu w sprawowaniu swojej funkcji, Rzecznik nie będzie mógł zajmować innego stanowiska ani wykonywać innych zajęć zawodowych, w tym prowadzić działalności gospodarczej. Jedynym odstępstwem od tej zasady jest możliwość zajmowania stanowiska naukowo-dydaktycznego lub naukowego w szkole wyższej lub w innej jednostce naukowej. Osoba piastująca stanowisko Rzecznika nie będzie mogła należeć do partii politycznej, związku zawodowego ani nie będzie mogła prowadzić jakiegokolwiek działalności publicznej, która mogłaby narażać godność sprawowanego przez nią urzędu.

Gwarancją niezależności RPP będzie również wprowadzenie zasady kadencyjności. RPP będzie organem kadencyjnym, który sprawuje urząd przez okres 6 lat, co najwyżej przez jedną kadencję. Taka konstrukcja będzie znacznie wzmacniała niezależność RPP i da mu gwarancję szerokiej swobody działania, którą ograniczać ma przede wszystkim profesjonalizm

wynikający z kryteriów doboru na stanowisko Rzecznika. Tylko w wyjątkowych i typowych dla tego rodzaju stanowisk przypadkach (tj. określonych w projektowanym art. 6 ust. 3) Rzecznik będzie mógł być odwołany przed upływem mandatu przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Projekt ustawy *Przepisy wprowadzające ustawę – Ordynacja podatkowa i ustawę o Rzeczniku Praw Podatnika* zakłada (w art. 171), że powołanie Rzecznika na pierwszą kadencję nastąpi do końca marca 2020 r. Tym samym od wejścia w życie przepisów ustawy o Rzeczniku Praw Podatnika (tj. od dnia 1 stycznia 2020 r.), Prezesa Rady Ministrów będzie miał 3 miesiące na powołanie pierwszego Rzecznika Praw Podatnika. Sześcioletnią kadencję Rzecznika liczy się od dnia złożenia przez niego ślubowania przed Prezesem Rady Ministrów.

3. Powoływanie i odwoływanie zastępców Rzecznika oraz przedstawicieli terenowych. Biuro Rzecznika. Status pracowniczy Rzecznika, jego zastępców, przedstawicieli terenowych oraz innych pracowników Biura (art. 8, art. 22-23)

Rzecznik będzie wykonywać swoje zadania przy pomocy Biura Rzecznika Praw Podatnika (zwanego dalej: Biurem). Dodatkowo, będzie wykonywać swoje zadania w terenie przy pomocy 16 zastępców i 32 przedstawicieli terenowych. Przewiduje się możliwość powołania w każdym województwie trzyosobowych zespołów eksperckich składających się z zastępcy Rzecznika oraz z dwóch przedstawicieli terenowych. Te zagadnienia będą uszczegółowione w Statucie RPP. Celem takiego rozwiązania jest ułatwienie podatnikom w całym kraju dostępu do pomocy Rzecznika i przez to jej urealnienie. Obywatele nie będą zmuszeni kontaktować się z Rzecznikiem poprzez Biuro zlokalizowane w Warszawie, lecz poprzez przedstawicieli działających bliżej ich miejsca zamieszkania.

Zastępców Rzecznika powoływać będzie na jego wniosek minister właściwy do spraw finansów publicznych, spośród osób spełniających wymogi formalne do zajęcia stanowiska Rzecznika, poza wymogiem posiadania stopnia naukowego doktora nauk prawnych lub ekonomicznych. Przed przystąpieniem do wykonywania obowiązków, zastępca RPP, podobnie jak Rzecznik, będzie składał ślubowanie przed Prezesem Rady Ministrów. Zastępca Rzecznika będzie odwoływany ze stanowiska przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych w przypadku naruszenia wymogów ustawowych. Ponadto, będzie mógł również być odwołany przez Ministra Finansów bez podania przyczyny, jeśli zawnioskuje o to RPP.

Przedstawicieli terenowych Rzecznika powoływać będzie minister właściwy do spraw finansów publicznych, na wniosek Rzecznika, spośród osób spełniających nieco łagodniejsze

kryteria kompetencyjne – określone w art. 3 ust. 1 pkt 1 – 4 oraz 7 i w art. 8 ust. 4 projektowanej ustawy. Zastępcy oraz przedstawiciele terenowi wykonują zadania Rzecznika. W ramach swoich zadań Rzecznik ma możliwość przekazywania nałożonych na niego zadań do realizacji zastępcom i przedstawicielom terenowym.

Rzecznik sprawować będzie bezpośredni nadzór nad zastępcami oraz nad przedstawicielami terenowymi. Zastępcy Rzecznika podlegać będą wyłącznie Rzecznikowi, natomiast przedstawiciele terenowi podlegać będą wyłącznie Rzecznikowi i jego zastępcom.

Zastępcy Rzecznika, jak i przedstawiciele terenowi będą pracownikami Biura RPP, stanowiącego państwową jednostkę budżetową w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.). Wydatki związane z funkcjonowaniem tej jednostki będą ujmowane w ustawie budżetowej i pokrywane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw finansów publicznych. Do pracowników Biura znajdują zastosowanie przepisy Kodeksu pracy i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 30 kwietnia 2008 r. w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w niektórych państwowych jednostkach budżetowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 714).

4. Zadania Rzecznika (art. 9 i 10)

Zgodnie z art. 9 ust. 1 do zadań Rzecznika należy:

- 1) opiniowanie projektów aktów normatywnych z zakresu prawa podatkowego - jest to zadanie Rzecznika wiążące się z jego funkcją analityczno-diagnostyczną;
- 2) promowanie mediacji między podatnikami a organami podatkowymi - nowa Ordynacja podatkowa wprowadza możliwość załatwiania sporów poprzez mediację. Udział Rzecznika w prowadzeniu mediacji i promowanie tej instytucji przez wyspecjalizowany organ przyczyni się do częstszego korzystania z tej procedury;
- 3) współdziałanie ze stowarzyszeniami, samorządami zawodowymi, ruchami obywatelskimi, innymi dobrowolnymi zrzeszeniami i fundacjami, organizacjami reprezentującymi podatników oraz z zagranicznymi i międzynarodowymi organami i organizacjami działającymi na rzecz ochrony praw podatnika, zajmującymi się monitoringiem jakości prawa podatkowego i kierunkami jego reform – zadanie to jest związane działalnością analityczną Rzecznika, wzmacnia także zakres i skuteczność jego działań w obszarze ochrony praw podatników;
- 4) prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej w zakresie prawa podatkowego - działalność edukacyjna i informacyjna w zakresie prawa podatkowego będzie polegała w

szczegółności na organizowaniu i współorganizowaniu szkoleń, prowadzeniu kampanii informacyjnej o przepisach prawa podatkowego;

5) analiza orzecznictwa sądów administracyjnych w sprawach podatkowych oraz orzecznictwa innych sądów i trybunałów w zakresie, w jakim wpływają na rozstrzyganie spraw podatkowych – zadanie to pozwoli na podejmowanie działań naprawczych w zakresie stosowania i stanowienia prawa podatkowego, podobnie jak kolejna zadanie analityczne, o którym mowa poniżej;

6) analiza interpretacji ogólnych wydawanych na podstawie art. 514 § 1 ustawy - Ordynacja podatkowa oraz interpretacji indywidualnych wydawanych na podstawie art. 522 § 1 ustawy - Ordynacja podatkowa;

7) przedstawianie organom, organizacjom lub instytucjom publicznym oceny oraz wniosków zmierzających do zapewnienia skutecznej ochrony praw podatnika, wzmocnienia spójności prawa podatkowego, usunięcia zbędnych procedur, czy wymogów formalnych lub usprawnienia załatwiania spraw - regulacja ta jest kierowana przede wszystkim do organów podatkowych, w tym samorządowych. RPP może wyjaśniać ww. oceny i wnioski organizacjom społecznym reprezentującym prawa podatników. Chodzi także o umożliwienie organizacjom społecznym i Rzecznikowi współpracy.

8) kierowanie do Rzecznika Praw Obywatelskich wniosków o wystąpienie przez Rzecznika Praw Obywatelskich do Trybunału Konstytucyjnego w kwestiach dotyczących praw podatnika z wnioskiem w sprawie, o której mowa w art. 188 Konstytucji;

9) analiza sposobu załatwiania przez organy podatkowe skarg i wniosków składanych na zasadach przewidzianych w ustawie - Ordynacja podatkowa – analiza ta posłuży do przedstawiania Szefowi KAS wniosków co do poprawy obsługi podatników;

10) podejmowanie innych działań, o ile służą one ochronie praw podatników - jest to zadanie o charakterze ogólnym pozwalający na podejmowanie działań nie wymienionych wcześniej, ale mogących posłużyć ochronie praw podatników.

Rzecznik będzie mógł zlecać przeprowadzenie badań, ekspertyz i opinii (art. 9 ust. 4). Oprócz zlecenia przygotowywania opinii – na przykład o charakterze prawnym, RPP będzie mógł zlecać także przeprowadzenie badań, o charakterze statystycznym czy społecznym, na przykład badań satysfakcji podatników dotyczących funkcjonowania administracji lub stosowania prawa. Z uwagi na przewidzianą w ustawie możliwość współpracy z organizacjami społecznymi, badania takie nie muszą zawsze wiązać się z ponoszeniem kosztów przez RPP. Na ten cel przewidziane zostaną środki w budżecie RPP.

Ponadto, Rzecznik będzie miał obowiązek sporządzać:

- 1) roczny raport podsumowujący analizę orzeczeń oraz interpretacji ogólnych i indywidualnych;
- 2) roczny raport podsumowujący analizę załatwiania przez organy podatkowe skarg i wniosków;
- 3) coroczną informację o swojej działalności oraz o stanie przestrzegania praw podatnika, o której mowa w projektowanym art. 19 – omówienie nastąpi w dalszej części uzasadnienia.

5. Uprawnienia i zasady działania Rzecznika Praw Podatnika (art. 11 – 18)

W zakresie ochrony praw podatników Rzecznik może:

- 1) występować do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej albo wydanie lub zmianę innych aktów normatywnych w sprawach podatkowych - organy te to przede wszystkim minister właściwy do spraw finansów publicznych oraz organy stanowiące gmin;
- 2) uczestniczyć jako mediator w postępowaniu podatkowym, administracyjnym i sądownoadministracyjnym;
- 3) występować do właściwego organu z wnioskiem o wydanie interpretacji indywidualnej w sprawie podatnika, który nie ma możliwości samodzielnego złożenia takiego wniosku lub sprawia mu to nadmierną trudność;
- 4) występować do ministra właściwego do spraw finansów publicznych z wnioskiem o wydanie interpretacji ogólnej na podstawie art. 514 § 5 ustawy - Ordynacja podatkowa;
- 5) występować na podstawie art. 509 § 1 pkt 2 ustawy - Ordynacja podatkowa do ministra właściwego do spraw finansów publicznych z wnioskiem o wydanie objaśnień podatkowych, w sprawach budzących wątpliwości interpretacyjne oraz mających istotne znaczenie dla grupy podatników lub jeżeli może to spowodować obniżenie liczby wniosków o wydanie interpretacji indywidualnych;
- 6) występować z wnioskiem do Naczelnego Sądu Administracyjnego o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych budzących wątpliwości, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie, a rozstrzygnięcie ma znaczenie dla grupy podatników lub może spowodować obniżenie liczby spraw indywidualnych w sądach;
- 7) zwracać się o wszczęcie postępowania podatkowego, wnieść skargę do sądu administracyjnego, w tym skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego, wnieść skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, a także uczestniczyć

w postępowaniu przed organem administracji publicznej lub sądem – na prawach przysługujących prokuratorowi;

8) kierować wystąpienia do organu, w którego działalności stwierdził naruszenie praw podatnika - adresatami wystąpienia będą przede wszystkim organy podatkowe podległe Ministrowi Finansów jak i samorządowe. Celem wystąpienia będzie zmobilizowanie tych organów do usunięcia ewentualnych naruszeń.

9) występować do właściwych organów z wnioskiem o wstrzymanie czynności egzekucyjnych lub postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko podatnikowi na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2018 r. poz. 1314, z późn. zm.) - wystąpienie takie zależy od uznania Rzecznika, natomiast organ egzekucyjny nie jest związany wnioskiem Rzecznika; Rzecznik powinien bronić praw podatnika również na etapie postępowania egzekucyjnego; w postępowaniu egzekucyjnym, uiszczając podatek, podatnik nie traci statusu podatnika, chociaż na gruncie ww. ustawy określany jest mianem zobowiązanego;

10) informować właściwe organy nadzoru lub kontroli o dostrzeżonych nieprawidłowościach w funkcjonowaniu organów podatkowych;

11) informować właściwe organy o dostrzeżonych barierach i utrudnieniach w zakresie wykonywania obowiązków podatkowych – informacja może być przekazana zarówno do organów podatkowych, jak również do organów sprawujących nadzór i kontrolę nad organami podatkowymi; informacja może dotyczyć w szczególności spraw związanych z obsługą poboru podatków, utrudnień w kontaktach z organem podatkowym za pomocą środków komunikacji elektronicznej albo braku możliwości zapłaty podatku w określony sposób;

12) występować do ministra właściwego w sprawach finansów publicznych w celu wydania decyzji, o której mowa w art. 470 § 5 ustawy - Ordynacja podatkowa. To szczególnie istotna kompetencja Rzecznika związana z uprawnieniami przyznanymi w nowej Ordynacji podatkowej wprowadzająca element sprawiedliwości w stosunku do postępowań podatkowych, które formalnie odpowiadają wymogom prawa. Rzecznik analizuje i ocenia proces stosowania prawa i jeżeli dojdzie do wniosku, że nie można usunąć stanu zagrażającego szczególnie ważnemu interesowi zobowiązanego przez istniejącą w obrocie prawnym decyzję, ma prawo wystąpienia do Ministra Finansów z wnioskiem o uchylenie decyzji ostatecznej. Na tej samej podstawie Minister Finansów może taką decyzję uchylić. Uprawnienie to ma charakter nadzwyczajny i wychodzi naprzeciw postulatowi usuwania z obrotu prawnego rażąco

niesprawiedliwych rozstrzygnięć. Jest też instrumentem, który będzie wzmacniał pozycję Rzecznika wobec organów podatkowych.

Podjęcie czynności przez Rzecznika następuje z urzędu lub na wniosek. Z wnioskiem o podjęcie czynności mogą zwracać się do Rzecznika w szczególności podatnicy, organizacje przedsiębiorców, samorządy zawodowe. Celem tych przepisów jest także wzmocnienie współpracy pomiędzy Rzecznikiem a organizacjami społecznymi. Ponadto przepis przewiduje tryb uruchomienia pomocy, której Rzecznik może udzielić w indywidualnej sprawie.

Rzecznik, po zapoznaniu się ze skierowanym do niego wnioskiem, może:

- 1) podjąć czynności;
- 2) wskazać wnioskodawcy przysługujące mu prawa i środki działania;
- 3) przekazać sprawę według właściwości;
- 4) odmówić podjęcia czynności; odmowa podjęcia czynności wymaga uzasadnienia.

Z przepisu tego wynikają możliwe działania Rzecznika.

Rzecznik, podejmując czynności, bada czy skutek działania lub zaniechania organu podatkowego nie nastąpiło naruszenie praw lub interesów podatnika, w tym w szczególności związane z:

- 1) rażącym naruszeniem przepisów prawa materialnego lub postępowania;
- 2) nieracjonalnymi rezultatami ekonomicznymi rozstrzygnięć podejmowanych przez organ podatkowy - Rzecznik bada, czy nie nastąpiło naruszenie praw lub interesów podatnika, które mogło wiązać się z nieracjonalnymi rezultatami ekonomicznymi rozstrzygnięć podejmowanych przez organy podatkowe; element ten wiąże się przede wszystkim z zasadą, że podstawa opodatkowania powinna być rzeczywista (realna) - zastosowanie tego elementu może mieć w szczególności miejsce w przypadku dokonania przez organ podatkowy oszacowania podstawy opodatkowania w rozmiarach daleko odbiegających od rzeczywistych;
- 3) niezachowaniem istotnej dla sprawy spójności prawa podatkowego - jako przykład należy wskazać, że przepisy prawa podatkowego z założenia tworzą system, Rzecznik więc powinien badać, czy w danej sprawie zachowano spójność systemową norm prawnych – niezależnie od tego, czy nastąpiło naruszenie konkretnej normy; może to posłużyć do ulepszenia prawa podatkowego w przyszłości wskutek wniosków przedstawianych przez Rzecznika Ministrowi Finansów;
- 4) nieuzasadnioną beczynnością lub przewlekłością działania organu podatkowego;

- 5) niewyczerpującą lub wprowadzającą w błąd informacją organu podatkowego lub pracowników obsługujących ten organ;
- 6) zachowaniem pracowników obsługujących organ podatkowy naruszającym zasadę zaufania jednostki do organów państwa;
- 7) podwójnym opodatkowaniem wyrażającym się nałożeniem podatku więcej niż raz, na ten sam podmiot i za ten sam okres od tego samego ekonomicznie przedmiotu opodatkowania.

Działania powyższe nie we wszystkich przypadkach muszą prowadzić do wniosku, że organ podatkowy naruszył prawo. Badanie spójności, racjonalności czy występowania podwójnego opodatkowania służyć ma raczej wyprowadzaniu właściwych wniosków na przyszłość, co do praktyki stosowania prawa przez organy podatkowe oraz co do stanowienia lepszego prawa.

Wniosek o podjęcie czynności przez Rzecznika może być wniesiony pisemnie lub ustnie do protokołu, a także za pomocą środków komunikacji elektronicznej przez elektroniczną skrzynkę podawczą Rzecznika.

Podejmując czynności związane z samodzielnym wszczęciem i prowadzeniem postępowania wyjaśniającego Rzecznik ma prawo:

- 1) zbadać, również bez uprzedzenia, każdą sprawę na miejscu;
- 2) żądać złożenia wyjaśnień oraz przedstawienia przez organ podatkowy kopii akt każdej sprawy, w tym również po zakończeniu postępowania i zapadnięciu rozstrzygnięcia; podkreślenia wymaga, że zgodnie z art. 112 § 1 pkt 6 projektu nowej Ordynacji podatkowej, akta spraw podatkowych, w tym akta zawierające informacje wymienione w art. 371 (sensytywne) naczelnicy urzędów skarbowych, naczelnicy urzędów celno-skarbowych oraz dyrektorzy izb administracji skarbowej udostępniają sobie wzajemnie w celu realizacji zadań ustawowych, a także na żądanie Rzecznikowi Praw Podatnika w celu realizacji jego zadań ustawowych; jednocześnie na podstawie art. 107 § 6 projektu nowej Ordynacji podatkowej, Rzecznik, zastępcy, przedstawiciel terenowi oraz inni pracownicy Biura są obowiązani do przestrzegania tajemnicy skarbowej - zgodnie bowiem z tym przepisem, do przestrzegania tajemnicy skarbowej obowiązane są również inne osoby, którym udostępniono informacje objęte tajemnicą skarbową, chyba że na ich ujawnienie zezwala przepis prawa;
- 3) żądać przedłożenia informacji o stanie sprawy prowadzonej w sądzie administracyjnym oraz żądać do wglądu akt sądowych, w tym również po zakończeniu postępowania i zapadnięciu rozstrzygnięcia.

W sprawach stanowiących informację niejawną udzielanie informacji lub umożliwianie Rzecznikowi wglądu do akt następuje na zasadach i w trybie określonym w przepisach o ochronie informacji niejawnych. Jest to konsekwencją obowiązywania odnośnych przepisów o ochronie informacji niejawnych. Jednocześnie Rzecznik badając akta spraw podatkowych jest związany tajemnicą skarbową na zasadach ogólnych.

W wystąpieniu, o którym mowa w art. 11 ust. 1 pkt 8, czyli w wystąpieniu do organu, w którego działalności stwierdził naruszenie praw podatnika, Rzecznik formułuje opinie i wnioski co do sposobu załatwiania sprawy, a także może poinformować o ewentualnym niedopełnieniu obowiązków służbowych lub pracowniczych. Wnioski te mają posłużyć organowi jako wskazówka co do możliwego załatwienia sprawy, ale z przepisu nie wynika, że organ jest zobowiązany do podporządkowania się wnioskowi Rzecznika. Informacja o niedopełnieniu obowiązków ma wywierać działanie dyscyplinujące.

Organ, do którego zostało skierowane wystąpienie, obowiązany jest bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia, poinformować Rzecznika o podjętych działaniach lub zajęтым stanowisku. W przypadku, gdy Rzecznik nie podziela tego stanowiska, może zwrócić się do właściwej jednostki nadrzędnej lub sprawującej nadzór o podjęcie odpowiednich działań. W każdym przypadku wymóg przedstawienia wyjaśnienia Rzecznikowi sprawia, że organ bada sprawę i może dojść do wniosku, że wystąpienie Rzecznika jest zasadne. Celem przepisu jest zatem zmobilizowanie organu podatkowego do wnikliwej analizy spraw.

W przypadku wystąpienia przez Rzecznika do jednostki nadrzędnej lub sprawującej nadzór jednostka ta obowiązana jest bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia, poinformować Rzecznika o podjętych działaniach lub zajęтым stanowisku.

Organ, do którego zwróci się Rzecznik jest obowiązany do współdziałania i udzielania Rzecznikowi nieodpłatnie pomocy, a w szczególności:

- 1) zapewnienia dostępu do akt i dokumentów na zasadach określonych w art. 15, w tym przekazania odpisów i kopii tych dokumentów;
- 2) udzielania żądanych przez Rzecznika informacji i wyjaśnień;
- 3) udzielania wyjaśnień dotyczących podstawy faktycznej i prawnej swoich rozstrzygnięć;
- 4) ustosunkowywać się do ogólnych ocen, uwag i opinii Rzecznika.

Rzecznik może określić termin, w jakim powinny być dokonane czynności wskazane powyżej. Z uwzględnieniem przepisów dotyczących tajemnic prawnie chronionych Rzecznik może przetwarzać wszelkie informacje niezbędne do realizacji swoich ustawowych zadań, w tym dane osobowe, o których mowa w ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. poz. 1000), z wyłączeniem danych osobowych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność wyznaniową, danych genetycznych, danych biometrycznych oraz danych dotyczących seksualności lub orientacji seksualnej. Przepisy te są konieczne jako dostosowujące kompetencje Rzecznika do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1).

Rzecznik może odmówić ujawnienia danych osobowych osoby, od której uzyskał informację wskazującą na naruszenie praw podatnika, oraz osoby, której naruszenie dotyczy, a także dokumentacji zgromadzonej w toku badania sprawy, w tym także wobec organów władzy publicznej, jeżeli uzna to za niezbędne dla ochrony wolności, praw i interesów jednostki. Celem tego przepisu jest ochrona źródeł informacji Rzecznika, po to, aby umożliwić mu szeroki dostęp do informacji o ewentualnych naruszeniach praw podatników. Nie może on jednak odmówić ujawnienia informacji, w tym danych osobowych lub dokumentacji, o której mowa powyżej, gdy zatajenie takich informacji, danych osobowych lub dokumentów prowadziłoby do zagrożenia życia lub zdrowia innych osób lub mogło zagrażać bezpieczeństwu lub porządkowi publicznemu. Celem tego przepisu jest ochrona wyższych wartości enumeratywnie wymienionych w przepisie, gdy ochrona prywatności nie może stanowić przeszkody dla ich ochrony.

6. Informowanie ministra właściwego do spraw finansów publicznych oraz Sejmu i Senatu RP (art. 20 i 21)

Rzecznik corocznie, w terminie do końca marca roku następującego po roku, którego dotyczy informacja, informuje ministra właściwego do spraw finansów publicznych o swojej działalności oraz o stanie przestrzegania praw podatnika, w tym przekazuje:

1) informację o prowadzonej działalności w obszarze przestrzegania praw podatnika oraz jej wynikach;

- 2) wnioski oraz rekomendacje dotyczące działań, które należy podjąć w celu zapewnienia przestrzegania praw podatnika;
- 3) analizę prowadzonej polityki podatkowej przez organy podatkowe, w tym analizę spójności wewnętrznej i legalności decyzji organów podatkowych;
- 4) analizę stanu polskiego prawa podatkowego, ze szczególnym uwzględnieniem przepisów, które mogą naruszać prawa podatnika, prowadzą do rozbieżności interpretacyjnych i sporów pomiędzy podatnikami i organami podatkowymi, lub mogą być kwestionowane co do ich legalności.

Informacja Rzecznika podawana jest do wiadomości publicznej i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Rzecznik może ponadto przedkładać Sejmowi i Senatowi informacje wynikające z jego działalności, a także opinie o projektach aktów normatywnych mogących wpływać na prawa podatnika. W Sejmie Rzecznik reprezentuje swoje stanowisko. W tym zakresie inicjatywa należy do Rzecznika. Istotne znaczenia ma tu inicjatywa Rzecznika w zakresie legislacji podatkowej (przedkładanie opinii o projektach aktów normatywnych).

Rzecznik na wniosek Marszałka Sejmu przedstawia informacje wynikające z działalności Rzecznika lub podejmuje określone czynności.

7. Zmiany dostosowujące w innych aktach prawnych związane z RPP

Zmiany dostosowujące w innych aktach prawnych obejmują ustawę z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 1998, z późn.zm.), ustawę z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 958, z późn. zm.), ustawę z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2016 r. poz. 1510, z późn.zm.), ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.), ustawę z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 1369, z późn. zm.) oraz ustawę z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców (Dz. U. poz. 648).

8. Zgodność regulacji z prawem UE

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

9. Ocena, czy projekt ustawy będzie podlegał notyfikacji zgodnie z przepisami dotyczącymi funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych

Zawarte w projekcie ustawy regulacje nie stanowią przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym projekt ustawy nie będzie podlegał notyfikacji.

10. Ocena przewidywanego wpływu projektu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców

Projekt ustawy będzie miał pozytywny wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców. Główne zadanie Rzecznika, tj. stanie na straży praw podatników, którymi niewątpliwie są osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i osoby prawne działające w sektorze MŚP, ma w sposób istotny przyczynić się do ułatwienia funkcjonowania tych podmiotów w otoczeniu prawno-gospodarczym. Dzięki tej regulacji znacząco wzmocniona zostanie pozycja uczciwie działających przedsiębiorców względem organów administracji skarbowej. Jednocześnie, działalność Rzecznika Praw Podatnika nie będzie ograniczać ustawowych kompetencji Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców, powołanego w ramach pakietu ustaw „*Konstytucja dla biznesu*”, a wręcz będzie wspierać go w ochronie praw przedsiębiorców. W projektowanym art. 12 uregulowano szczegółowe zasady tej współpracy pomiędzy oboma Rzecznikami, wskazujące na pierwszeństwo w działaniu Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców. Tym samym proponowane rozwiązania zwiększą skuteczność obu tych instytucji rzecznikowskich w działaniach zmierzających do ochrony mikro-, małych i średnich przedsiębiorców.

11. Ocena przewidywanego wpływu projektu na rodziny oraz osoby niepełnosprawne

Ustawa pośrednio wpływa pozytywnie na rodziny oraz osoby niepełnosprawne, jako na podatników, którzy mogą skorzystać z pomocy Rzecznika.

12. Termin wejścia w życie ustawy

Przewidywany termin wejścia w życie ustawy jest analogiczny jak ustawy Ordynacja podatkowa – tj. 1 stycznia 2020 r. (przepisy wprowadzające ustawę - Ordynacja podatkowa i ustawę o Rzeczniku Praw Podatnika).

<p>Nazwa projektu Ustawa o Rzeczniku Praw Podatnika</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Finansów</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt Paweł Gruza Podsekretarz Stanu</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Filip Świtala filip.switala@mf.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 06.08.2018</p> <p>Źródło: Inne</p> <p>Nr w wykazie prac UD421</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projekt ustawy o Rzeczniku Praw Podatnika wchodzi w skład pakietu ustaw, obejmującego:

- i) projekt ustawy - Ordynacja podatkowa,
- ii) projekt ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Ordynacja podatkowa i ustawę o Rzeczniku Praw Podatnika, których celem jest dostosowanie krajowego prawa podatkowego do potrzeb podatnika i nowych standardów kształtowania relacji między państwem a obywatelem.

Projekt jest odpowiedzią na zgłaszane przez różne środowiska postulaty dotyczące zwiększenia ochrony pozycji podatnika w relacji z organami podatkowymi.

Powołanie Rzecznika Praw Podatnika nabiera również szczególnego znaczenia w kontekście dokonywanych obecnie licznych zmian w prawie podatkowym, wynikających z konieczności wdrożenia dyrektyw unijnych oraz służących uszczelnieniu systemu podatkowego. Zgodnie z projektem Rzecznik Praw Podatnika będzie instytucją, która zapewni realizację zasad określonych w projekcie nowej ordynacji podatkowej. Rzecznik będzie stał na straży praw podatników, w szczególności poszanowania zasady zaufania do władzy publicznej, bezstronności, równego oraz sprawiedliwego traktowania, respektowania słuszych interesów podatników oraz racjonalności działania organów podatkowych wobec podatników. Rzecznik będzie reagował gdy prawa podatnika są naruszane oraz wspierał zobowiązanego w powstałym sporze z organem podatkowym, jeśli wystąpi taka konieczność. Bardzo istotną grupą zadań tej instytucji będzie bieżąca analiza stosowania prawa podatkowego i funkcja sygnalizowania zmian co do praktyki stosowania lub co do stanowienia prawa podatkowego.

Materia prawa podatkowego stanowi dziedzinę obszerną i kompleksową, wymagającą wysokiej fachowości i specjalizacji. Dziedzina ta stale rozrasta się, co jest naturalnym procesem reakcji na pojawiające się nowe ulgi podatkowe, czy nowe formy zatrudniania i wynagradzania pracowników. Stąd potrzeba powołania wyspecjalizowanej instytucji rzecznika, dbającego zwłaszcza o zapewnienie pomocy w tym obszarze stosowania prawa dla obywateli nieprowadzących działalności gospodarczej, którzy co do zasady nie korzystają z kosztownych usług wyspecjalizowanych firm doradczych i kancelarii prawnych. Osoby takie co do zasady nie są profesjonalnymi uczestnikami obrotu gospodarczego, a co za tym idzie, wsparcie ze strony wyspecjalizowanej instytucji Rzecznika jest dla nich najbardziej potrzebne.

Jak wynika z analizy corocznych informacji o działalności sądów administracyjnych, niemalże 30% skarg wnoszonych do sądów administracyjnych dotyczy kwestii podatków i innych świadczeń pieniężnych, do których mają zastosowanie przepisy Ordynacji podatkowej, oraz egzekucji tych świadczeń pieniężnych. Przykładowo, w 2016 roku do wojewódzkich sądów administracyjnych wpłynęło 20 828 skarg w tym zakresie. W tym samym czasie do Naczelnego Sądu Administracyjnego wpłynęło w tym zakresie 6 995 skarg kasacyjnych, z czego 2 637 skarg uwzględniono na rozprawie lub posiedzeniu niejawnym¹.

Liczby te pokazują skalę stosowania przepisów prawa podatkowego w Polsce. Jednocześnie na uwagę zwracają dane zebrane od organów podległych Ministrowi Finansów, z których wynika, iż liczba wystąpień i interwencji Rzecznika Praw Obywatelskich w indywidualnych sprawach prowadzonych przez organy podatkowe systematycznie rośnie z roku na rok, przy czym liczba ta jest raczej niska (24 wystąpienia i interwencje Rzecznika Praw Obywatelskich w 2017 r.) w stosunku do olbrzymiej ilości wnoszonych skarg sądowoadministracyjnych na rozstrzygnięcia organów podatkowych². Może to potwierdzać konieczność wprowadzenia organu wyspecjalizowanego o kompetencjach nakierowanych na tę dziedzinę

¹ Informacja o działalności sądów administracyjnych w 2016 roku – NSA Warszawa, 24 kwietnia 2017 r., s.376, 381.

² Źródło własne na podstawie informacji przekazanych przez jednostki podległe.

prawa i wspomagających działania Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców w zakresie przestrzegania praworządności w kwestii poboru danin publicznych.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projekt ustawy kompleksowo reguluje funkcjonowanie nowej instytucji - Rzecznika Praw Podatnika. Projektowane rozwiązania dotyczą w pierwszej kolejności osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. W zakresie spraw przedsiębiorców, podlegających ochronie przez Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców, pierwszeństwo w udzielaniu im wsparcia będzie przysługiwało temu drugiemu. Projekt więc zakłada, że Rzecznik Praw Podatnika będzie współpracował z Rzecznikiem Małych i Średnich Przedsiębiorców i w razie potrzeby udzielał mu wsparcia. Tym samym rozwiązania te będą korzystnie oddziaływać na podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Proponowane w projekcie rozwiązania gwarantują zwiększenie ochrony praw podatników i zwiększają poczucie bezpieczeństwa prowadzonej działalności oraz kontaktach z organami podatkowymi.

W projekcie określono tryb powoływania Rzecznika. Zgodnie z projektem Rzecznik Praw Podatnika powoływany będzie przez Prezesa Rady Ministrów na 6-letnią kadencję, na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Niezależność instytucji zapewnią wprowadzane projektem zasady dotyczące doboru kompetencyjnego osoby sprawującej ten urząd, zasada jednokadencyjności oraz zamknięty i surowy katalog przyczyn odwołania osoby piastującej stanowisko Rzecznika. W myśl projektu Rzecznik nie będzie mógł należeć do partii politycznej, związku zawodowego, ani prowadzić działalności gospodarczej, jak również działalności publicznej nie dającej się pogodzić z godnością urzędu.

Do zadań Rzecznika będzie należało:

- 1) opiniowanie projektów aktów normatywnych z zakresu prawa podatkowego;
- 2) promowanie mediacji między podatnikami a organami podatkowymi;
- 3) współdziałanie ze stowarzyszeniami, samorządami zawodowymi, ruchami obywatelskimi, innymi dobrowolnymi zrzeszeniami i fundacjami, organizacjami reprezentującymi podatników oraz z zagranicznymi i międzynarodowymi organami i organizacjami działającymi na rzecz ochrony praw podatnika, zajmującymi się monitoringiem jakości prawa podatkowego i kierunkami jego reform;
- 4) prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej w zakresie prawa podatkowego;
- 5) analiza orzecznictwa sądów administracyjnych w sprawach podatkowych oraz orzecznictwa innych sądów i trybunałów w zakresie, w jakim wpływają na rozstrzyganie spraw podatkowych;
- 6) analiza interpretacji ogólnych wydawanych na podstawie ustawy - Ordynacja podatkowa oraz interpretacji indywidualnych wydawanych na podstawie ustawy - Ordynacja podatkowa;
- 7) przedstawianie właściwym organom, organizacjom lub instytucjom publicznym oceny oraz wniosków zmierzających do zapewnienia skutecznej ochrony praw podatnika, wzmocnienia spójności i sprawności prawa podatkowego, usunięcia zbędnych procedur, czy wymogów formalnych lub usprawnienia trybu załatwiania spraw;
- 8) kierowanie do Rzecznika Praw Obywatelskich wniosków o wystąpienie przez Rzecznika Praw Obywatelskich do Trybunału Konstytucyjnego w kwestiach dotyczących praw podatnika z wnioskiem w sprawach, o których mowa w art. 188 Konstytucji;
- 9) analiza sposobu załatwiania przez organy podatkowe skarg i wniosków składanych na zasadach przewidzianych w ustawie - Ordynacja podatkowa;
- 10) podejmowanie innych działań, o ile służą one ochronie praw podatników.

Rzecznik będzie miał obowiązek sporządzać:

- 1) roczny raport podsumowujący analizę orzeczeń oraz interpretacji ogólnych i indywidualnych;
- 2) roczny raport podsumowujący analizę załatwiania przez organy podatkowe skarg i wniosków;
- 3) coroczną informację o swojej działalności oraz o stanie przestrzegania praw podatnika.

Natomiast w zakresie ochrony praw podatników Rzecznik będzie mógł:

- 1) występować do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej albo wydanie lub zmianę innych aktów normatywnych w sprawach podatkowych;
- 2) uczestniczyć jako mediator w postępowaniu podatkowym, administracyjnym i sądownoadministracyjnym;
- 3) występować do właściwego organu z wnioskiem o wydanie interpretacji indywidualnej w sprawie podatnika, który nie ma możliwości samodzielnego złożenia takiego wniosku lub sprawia mu to nadmierną trudność;
- 4) występować do ministra właściwego do spraw finansów publicznych z wnioskiem o wydanie interpretacji ogólnej na podstawie ustawy - Ordynacja podatkowa;
- 5) występować na podstawie ustawy - Ordynacja podatkowa do ministra właściwego do spraw finansów publicznych z wnioskiem o wydanie ogólnych wyjaśnień przepisów prawa podatkowego dotyczących stosowania tych przepisów (objaśnień podatkowych), w sprawach budzących wątpliwości interpretacyjne oraz mających istotne znaczenie dla grupy podatników lub jeżeli może to spowodować znaczące obniżenie liczby wniosków o wydanie interpretacji indywidualnych;

- 6) występować z wnioskiem do Naczelnego Sądu Administracyjnego o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych budzących wątpliwości, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie, a rozstrzygnięcie ma znaczenie dla grupy podatników lub może spowodować obniżenie liczby spraw indywidualnych w sądach;
- 7) zwracać się o wszczęcie postępowania podatkowego, wnieść skargę do sądu administracyjnego, w tym skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego, wnieść skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, a także uczestniczyć w postępowaniu przed organem administracji publicznej lub sądem – na prawach przysługujących prokuratorowi;
- 8) kierować wystąpienia do organu, w którego działalności stwierdził naruszenie praw podatnika;
- 9) występować do właściwych organów z wnioskiem o wstrzymanie czynności egzekucyjnych lub postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko podatnikowi;
- 10) informować właściwe organy nadzoru lub kontroli o dostrzeżonych nieprawidłowościach w funkcjonowaniu organów podatkowych;
- 11) informować właściwe organy o dostrzeżonych barierach i utrudnieniach w zakresie wykonywania obowiązków podatkowych;
- 12) występować, na wniosek podatnika, do ministra właściwego w sprawach finansów publicznych w celu wydania decyzji uchylającej lub zmieniającej decyzję ostateczną (o której mowa w projektowanym art. 470 § 5 nowej Ordynacji podatkowej).

Projektowane rozwiązania zakładają, że powyższe uprawnienia będą przysługiwać również Rzecznikowi Małych i Średnich Przedsiębiorców w odniesieniu do mikro-, małych oraz średnich przedsiębiorców, w zakresie w jakim nie przewiduje tego obecnie ustawa o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców.

Podjęcie czynności przez Rzecznika będzie następowało z urzędu lub na wniosek. Rzecznik będzie realizował zadania przy pomocy Biura Rzecznika Praw Podatnika, a także przy pomocy 16 zastępców działających w terenie oraz 32 przedstawicieli terenowych. Zastępca Rzecznika wraz z dwoma przedstawicielami terenowymi Rzecznika będą mogli tworzyć w każdym województwie trzysobowy zespół ekspercki. Rozwiązanie to ma ułatwić podatnikom w całym kraju dostęp do pomocy Rzecznika. Szczegółowe kwestie związane z organizacją i funkcjonowaniem instytucji Rzecznika zostaną określone w Statucie.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Instytucja Rzecznika (ombudsmana) reprezentującego interesy podatników lub przedsiębiorców, zaczyna pojawiać się w ostatnich latach w systemach prawno-instytucjonalnych coraz większej liczby państw.

Instytucje posiadające funkcje zbliżone do Rzecznika Podatnika działają m.in. w Kanadzie (Taxpayer's Ombudsman), RPA (Tax Ombudsman), Meksyku (Mexican Tax Ombudsman), Australii (od 2016 r.), Gruzji, na Ukrainie oraz w niektórych stanach USA (np. w stanie Maryland).

W Gruzji w 2015 r. urząd Rzecznika Podatników został przekształcony w Rzecznika Biznesu.

Działa on z urzędu bądź na wniosek, a do jego podstawowych kompetencji należą: zwracanie się do instytucji specjalistycznych i naukowych o wyjaśnienia bądź wnioski; tworzenie grup roboczych, w skład których mogą wejść przedstawiciele organów publicznych i sektora prywatnego; współpraca z organami publicznymi oraz pełnienie funkcji konsultanta sądowego (Amicus Curiae) w Trybunale Konstytucyjnym.

Na Ukrainie Rzecznik Biznesu, czyli organu zbliżonego do Rzecznika Podatnika, funkcjonuje od 2014 r., a jego głównym zadaniem jest rozpatrywanie skarg dotyczących przypadków korupcji i naruszania interesów przedsiębiorców przez władze rządowe i samorządowe.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Podatnicy, płatnicy, inkasenci (zobowiązani)	Ok. 25.500.000 (podatnicy podatków dochodowych)	http://www.finanse.mf.gov.pl/documents/766655/5008832/Informacja http://www.finanse.mf.gov.pl/documents/766655/5034290/Informacja	Interesy wszystkich podmiotów mających kontakt z organami podatkowymi będą dodatkowo chronione przez organ, którego powołanie przewiduje przedmiotowy projekt ustawy.
Organizacje przedsiębiorców, samorządy zawodowe, Rzecznik Praw			Umożliwienie tym podmiotom, poza podatnikiem, zwrócenia się z wnioskiem do Rzecznika o podjęcie czynności.

Obywatelskich i Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców			Dodatkowo Rzecznik będzie współpracował z Rzecznikiem Małych i Średnich Przedsiębiorców w zakresie ochrony praw podatników należących do sektora MSP.
Organy kontroli państwowej, zawodowej i społecznej			Rzecznik będzie uprawniony w ramach podjętych czynności do wystąpienia do wskazanych organów i organizacji o zbadanie sprawy lub jej części.
Sejm, Senat			Rzecznik będzie mógł przedkładać Sejmowi i Senatowi informacje wynikające z działalności Rzecznika, a także opinie o projektach aktów normatywnych mogących wpływać na prawa podatnika. Rzecznika, na wniosek Marszałka Sejmu, będzie przedstawiał informacje wynikające z jego działalności oraz będzie mógł podejmować określone czynności.
Wojewódzkie sądy administracyjne, Naczelny Sąd Administracyjny	wojewódzkie sądy administracyjne - 16, Naczelny Sąd Administracyjny - 1	http://www.nsa.gov.pl	Rzecznik będzie miał możliwość: 1) wystąpienia z wnioskiem do Naczelnego Sądu Administracyjnego o podjęcie uchwały; 2) wnieść skargę do sądu administracyjnego, w tym skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz wnieść skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.
Organy Krajowej Administracji Skarbowej, Ministerstwo Finansów	1. izby administracji skarbowej (16) 2. urzędy skarbowe (400) 3. urzędy celno-skarbowe (16, wraz z delegaturami – 45 i oddziałami celnymi - 143)	https://www.mf.gov.pl/krajowa-administracja-skarbowa/kas/struktura-organizacyjna	Rzecznik będzie miał możliwość wystąpienia do właściwego organu KAS z : 1) wnioskiem o wydanie interpretacji indywidualnej; 2) z wnioskiem o wydanie interpretacji ogólnej; 3) z wnioskiem o wydanie ogólnych wyjaśnień przepisów prawa podatkowego dotyczących stosowania tych przepisów (objaśnień podatkowych); 4) wnioskiem o wszczęcie postępowania; 5) wnioskiem o wydanie decyzji, o której mowa w projektowanym art. 470 § 5 nowej Ordynacji podatkowej.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. Konsultacje publiczne przeprowadzone zostaną do dnia 7 września 2018 r.

W celu przeprowadzenia opiniowania i szerokich konsultacji publicznych projekt zostanie przekazany m.in. do następujących podmiotów:

1. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego,
2. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego,
3. Prezes Narodowego Banku Polskiego,
4. Prezes Komisji Nadzoru Finansowego,
5. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
6. Przewodniczący Krajowej Rady Doradców Podatkowych,
7. Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej,
8. Prezes Krajowej Rady Radców Prawnych,
9. Prezes Krajowej Rady Notarialnej,
10. Prezes Polskiej Izby Biegłych Rewidentów,
11. Zarząd Główny Stowarzyszenia Księgowych w Polsce,
12. Prezes Zarządu Polskiej Izby Biur Rachunkowych,
13. Prezes Związku Banków Polskich,
14. Kasa Krajowa Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo – Kredytowych,
15. Prezes Związku Rzemiosła Polskiego,
16. Prezes Krajowej Izby Gospodarczej,
17. Rada Dialogu Społecznego,
18. Prezydent Konfederacji Lewiatan,
19. Prezes Business Centre Club,
20. Prezydent Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej,
21. Prezes Związku Przedsiębiorców i Pracodawców,
22. Przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”,
23. Przewodniczący Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych,
24. Przewodniczący Forum Związków Zawodowych,
25. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
26. Prezes Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A.,
27. Rzecznik Praw Obywatelskich,
28. Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	6,48	6,67	6,87	7,08	7,30	7,52	7,76	8,00	8,25	8,50	8,76	83,19
budżet państwa, w tym:	5,91	6,08	6,25	6,45	6,65	6,85	7,07	7,29	7,51	7,74	7,98	75,78
dochody wynikające z obciążenia wynagrodzeń, z tego:	5,91	6,08	6,25	6,45	6,65	6,85	7,07	7,29	7,51	7,74	7,98	75,78
z tytułu zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych (przy założeniu 51,19% udziału w dochodach PIT)	0,61	0,62	0,64	0,66	0,68	0,70	0,72	0,75	0,77	0,79	0,82	7,77
z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne	3,98	4,10	4,22	4,35	4,48	4,62	4,77	4,91	5,07	5,22	5,38	51,11
na Fundusz Pracy	0,32	0,33	0,33	0,34	0,36	0,37	0,38	0,39	0,40	0,41	0,43	4,05
NFZ (z tytułu składek zdrowotnych)	1,00	1,03	1,06	1,09	1,13	1,16	1,20	1,23	1,27	1,31	1,35	12,84
JST (z tytułu 48,81% udziału w dochodach PIT)	0,58	0,59	0,61	0,63	0,65	0,67	0,69	0,71	0,73	0,76	0,78	7,40
Wydatki ogółem	20,89	20,52	20,99	21,48	21,99	22,53	23,08	23,65	24,24	24,85	25,46	249,69
budżet państwa	20,89	20,52	20,99	21,48	21,99	22,53	23,08	23,65	24,24	24,85	25,46	249,69
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem	-14,40	-13,85	-14,13	-14,41	-14,69	-15,00	-15,32	-15,66	-16,00	-16,35	-16,70	-166,50
budżet państwa	-14,98	-14,44	-14,74	-15,04	-15,34	-15,67	-16,01	-16,37	-16,73	-17,11	-17,48	-173,91

JST	0,58	0,59	0,61	0,63	0,65	0,67	0,69	0,71	0,73	0,76	0,78	7,41
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Źródła finansowania	<p>Projekt będzie miał wpływ na wydatki sektora finansów publicznych.</p> <p>Biuro Rzecznika Praw Podatnika będzie stanowić jednostkę budżetową. Wydatki związane z funkcjonowaniem Rzecznika i jego Biura ujmowane będą w ustawie budżetowej i pokrywane ze środków budżetu państwa z części nr 19, której dysponentem jest minister właściwy do spraw budżetu, finansów publicznych i instytucji finansowych.</p> <p>Wydatki związane z obsługą administracyjno-biurową zastępców Rzecznika i przedstawicieli terenowych zostaną pokryte z części budżetu państwa wyodrębnionej zgodnie z art. 9 Ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej.</p> <p>W związku z powyższym konieczne będzie zwiększenie ww. części budżetu państwa o środki na pokrycie wydatków związanych z utworzeniem instytucji Rzecznika Praw Podatnika.</p>											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Oszacowano, że w 2020 r. wydatki budżetu państwa z tytułu utworzenia instytucji Rzecznika Praw Podatnika wyniosą ok. 20,89 mln zł. W porównaniu do 2020 r. w 2021 r. i w latach następnych wydatki ulegną obniżeniu o koszt utworzenia stanowisk pracy (szacowany łącznie na 816 tys. zł). Prognozowany wzrost wydatków budżetu państwa w latach 2022-2030 wynika z przyjętego do kalkulacji założenia wzrostu wynagrodzeń pracowników instytucji, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw (http://www.mf.gov.pl/documents/764034/1002167/Wytyczne+zapewniaj%C4%85ce+stosowanie+jednolitych+wskaźnikow+aktualizacja+V+2017; https://www.mf.gov.pl/documents/764034/1002167/Wytyczne+aktualizacja+maj+2018r..)</p> <p><u>Założenia przyjęte do oszacowania wysokości wydatków</u></p> <p>Na wydatki budżetowe związane z utworzeniem i funkcjonowaniem instytucji Rzecznika Praw Podatnika składają się następujące grupy kosztów:</p> <ol style="list-style-type: none"> koszty wynagrodzeń Rzecznika, zastępców Rzecznika, przedstawicieli terenowych, pracowników Biura Rzecznika Praw Podatnika, pracowników zatrudnionych do zapewnienia obsługi administracyjno-biurowej zastępców Rzecznika i przedstawicieli terenowych; koszty utworzenia nowych stanowisk pracy (koszty jednoroczne na poziomie 6 tys. zł/etat, uwzględnione w wydatkach budżetu państwa w 2020 r., oszacowane łącznie dla 136 etatów w kwocie 816 tys. zł); koszty utrzymania stanowisk pracy (koszty stałe wynoszące rocznie 4 tys. zł/etat, uwzględniające wydatki m.in. na badania, ZFŚS itp., oszacowane łącznie dla 136 etatów w kwocie 544 tys. zł rocznie); koszty działalności operacyjnej Biura Rzecznika (obejmujące m.in. wydatki bieżące, wydatki na nabycie licencji programów niezbędnych do realizacji przewidzianych zadań, wynajmu powierzchni biurowej, oszacowane łącznie na 4,1 mln zł rocznie). <p>W szacowaniu wysokości wydatków budżetu państwa z tytułu wynagrodzeń przyjęto następujące założenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> konieczność utworzenia 136 etatów - Rzecznik Praw Podatnika (1 etat), zastępcy Rzecznika (16 etaty), przedstawiciele terenowi (32 etaty), pracownicy Biura Rzecznika (55 etaty), pracownicy do obsługi administracyjno-biurowej zastępców Rzecznika i przedstawicieli terenowych (32 etaty); szacunkowy łączny koszt wynagrodzeń osób zatrudnionych na ww. stanowiskach oszacowano na poziomie ok. 15 427 tys. zł w 2020 r. Szacując wydatki na ten cel w latach następnych 2021-2030 uwzględniono roczny wzrost wynagrodzenia zgodnie z wytycznymi dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw (http://www.mf.gov.pl/documents/764034/1002167/Wytyczne+zapewniaj%C4%85ce+stosowanie+jednolitych+wskaźnikow+aktualizacja+V+2017; https://www.mf.gov.pl/documents/764034/1002167/Wytyczne+aktualizacja+maj+2018r..) <p>Określając wysokość zatrudnienia w instytucji Rzecznika Praw Podatnika wzięto pod uwagę:</p>											

	<ul style="list-style-type: none"> - wysokość zatrudnienia w funkcjonujących obecnie instytucjach o podobnym charakterze działalności tj. w instytucji Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Finansowego, Rzecznika Praw Dziecka, Rzecznika Praw Pacjenta; - zakres zadań powierzonych do zrealizowania przez instytucję Rzecznika Praw Podatnika, - określony w projekcie ustawy sposób prowadzenia działalności przez Rzecznika tj. konieczność zapewnienia sprawnego funkcjonowania biura Rzecznika Praw Podatnika, 16 zastępców Rzecznika oraz 32 przedstawicieli terenowych. <p>Proponowana wysokość zatrudnienia w instytucji Rzecznika Praw Podatnika będzie zbliżona do wysokości zatrudnienia w instytucji Rzecznika Praw Pacjenta (ok. 121 etatów) oraz Rzecznika Finansowego (ok. 105 etatów). Będzie o ponad połowę niższa w stosunku do zatrudnienia w instytucji Rzecznika Praw Obywatelskich tj. stanowić będzie ok. 47% wysokości zatrudnienia w tej instytucji (ok. 290 etatów) oraz stanowić będzie ponad dwukrotność zatrudnienia w instytucji Rzecznika Praw Dziecka (ok. 62 etatów).</p> <p><u>Dochody podatkowe oraz wpływy ze składek na ubezpieczenie społeczne:</u></p> <p>Dla oszacowania dochodów przyjęto wpływy wynikające z docelowego utworzenia 136 etatów w ramach nowo utworzonej instytucji Rzecznika Praw Podatnika.</p> <p>Na łączną kwotę dochodów składają się wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz składek na ubezpieczenie społeczne, NFZ, Fundusz Pracy.</p> <p>W 2020 r. dochody z ww. tytułów powinny kształtować się odpowiednio:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. z tytułu PIT: ok. 1 183 tys. zł 2. z tytułu potrącanych z wynagrodzenia pracownika jak i płaconych przez pracodawcę składek na ubezpieczenie społeczne (3 984,3 tys. zł), NFZ (1001,4 tys. zł), Fundusz Pracy (315,9 tys. zł), czyli łącznie ok. 5 302 tys. zł. <p>Szacując dochody z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) wzięto pod uwagę przepisy ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, określające wysokość udziału JST w dochodach z PIT (tj. 48,81%) oraz budżetu państwa (tj. 51,19%).</p> <p>Mając na uwadze powyższe w 2020 r. dochody budżetu państwa z tytułu PIT oszacowano na 605,53 tys., dochody JST na 577,38 tys. zł.</p> <p>Szacując dochody w latach następnych uwzględniono wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – w zakresie wzrostu wynagrodzeń.</p> <p><u>Pozostałe wpływy</u></p> <p>Wprowadzenie instytucji Rzecznika wiąże się z szeregiem usprawnień, które będą skutkowały zwiększeniem wpływów budżetowych m.in. wynikających ze zmniejszenia liczby wniosków o wydanie interpretacji indywidualnych oraz pozytywnego wpływu projektu na działalność sądów administracyjnych. Ze względów ostrożnościowych wynikających z braku możliwości dokładnego oszacowania tych wpływów, nie uwzględniono pozytywnego wpływu regulacji na sektor finansów publicznych, tj. budżet państwa i JST.</p>
--	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Stworzenie instytucji wpłynie pośrednio na lepszą reprezentację i ochronę interesów przedsiębiorców oraz poprawę środowiska, w którym funkcjonują.						

	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Stworzenie instytucji wpłynie pośrednio na lepszą reprezentację i ochronę interesów przedsiębiorców oraz poprawę środowiska, w którym funkcjonują.
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Stworzenie instytucji umożliwiającej lepszą reprezentację i ochronę interesów podatników w kontaktach z organami podatkowymi. Projekt może przyczynić się także pośrednio do wzrostu dochodów rozporządzalnych sektora gospodarstw domowych.
	(dodaj/usuń)	

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie ustawy o Rzeczniku Praw Podatnika pośrednio wpłynie korzystnie na rozwój przedsiębiorstw w wyniku zmniejszenia liczby spraw, w których działanie organów postrzegane jest negatywnie przez podatników. Spowoduje to zwiększenie zaangażowania przedsiębiorców w rozwój prowadzonej działalności i zmniejszenie czasu poświęcanego na załatwianie spraw administracyjnych. W konsekwencji proponowane rozwiązania będą miały pozytywny wpływ na rozwój przedsiębiorczości.
--	---

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☒ nie ☐ nie dotyczy

Projekt nie nakłada dodatkowych obciążeń regulacyjnych na podatników. Uprawnienia podatników wynikające z projektowanych przepisów mają na celu wsparcie ich praw. Tak samo nadanie określonych w projekcie ustawy uprawnień Rzecznikowi i innym podmiotom ma na celu zapewnienie jak największej ochrony praw podatnika w kontaktach z organami podatkowymi.

Projekt może powodować dodatkowe obowiązki dla organów administracji publicznej (np. reagowanie na interwencje, zapytania, wnioski) oraz sądów administracyjnych (np. wystąpienie Rzecznika z wnioskiem do Naczelnego Sądu Administracyjnego o podjęcie uchwały).

9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie ustawy o Rzeczniku Praw Podatnika pośrednio wpłynie korzystnie na rozwój przedsiębiorstw w wyniku zmniejszenia liczby spraw, w których działanie organów postrzegane jest negatywnie przez podatników. Spowoduje to zwiększenie zaangażowania przedsiębiorców w rozwój prowadzonej działalności i zmniejszenie czasu poświęcanego na załatwianie spraw administracyjnych. W konsekwencji proponowane rozwiązania będą miały pozytywny wpływ na rynek pracy. Rozwój przedsiębiorstw, spowoduje zwiększenie ich konkurencyjności na rynku krajowym i zagranicznym. Następstwem tego będzie zwiększenie zapotrzebowania na nowych pracowników. Zwiększenie zatrudnienia wpłynie na zmniejszenie bezrobocia i w konsekwencji na wzrost wynagrodzeń. Natomiast wzrost zamożności społeczeństwa pozytywnie wpływa na zwiększenie konsumpcji wewnętrznej, a tym samym zwiększa zapotrzebowanie na produkty i usługi krajowych firm, które otrzymują w wyniku tego kolejny pozytywny impuls do rozwoju i utworzenia nowych obszarów zatrudnienia.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne: ...	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Projekt nie wpływa na wskazane powyżej obszary.	

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
Planuje się, że ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
<p>Ewaluacja nastąpi po 3 latach od wejścia przepisów w życie. Dokonana zostanie ocena działalności Rzecznika Praw Podatnika poprzez zbadanie:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ wniosków, które wpłynęły do Rzecznika wraz ze wskazaniem, czy w odpowiedzi na nie podjęte zostały odpowiednie czynności, czy wskazano wnioskodawcy przysługujące mu prawa i środki zaskarżenia, przekazano sprawę według właściwości, czy też nie podjęto czynności;▪ podjętych przez Rzecznika interwencji wraz ze wskazaniem sposobu rozstrzygnięcia sprawy;▪ wniosków Rzecznika do właściwych organów o podjęcie inicjatywy ustawodawczej albo wydanie lub zmianę innych aktów prawnych; wniosków o wydanie objaśnień prawnych;▪ wniosków do Naczelnego Sądu Administracyjnego o podjęcie uchwały;▪ skarg do sądu administracyjnego, w tym skarg kasacyjnych do Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia;▪ wniosków do organów podatkowych o wszczęcie postępowania;▪ wystąpień do ministra właściwego w sprawach finansów publicznych z wnioskiem o wydanie decyzji uchylającej lub zmieniającej decyzję ostateczną.	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)	

Warszawa, dnia 16 sierpnia 2018 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

SP5.8010.9.2018

według rozdzielnika

Stosownie do § 35 ust. 4, § 36 ust. 1 i § 38 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) zwracam się z uprzejmą prośbą o zgłoszenie ewentualnych uwag do *projektu ustawy o Rzeczniku Praw Podatnika* (numer w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów – **UD421**), również drogą elektroniczną na adres: cezary.bielecki@mf.gov.pl, **w terminie do dnia 7 września 2018 r.**

Wyznaczenie takiego terminu na zgłoszenie ewentualnych uwag podyktowane jest tym, iż przedmiotowy projekt ustawy wchodzi w skład pakietu ustaw obejmującego również *projekt ustawy – Ordynacja podatkowa* oraz *projekt ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Ordynacja podatkowa i ustawę o Rzeczniku Praw Podatnika*. Dla ww. projektów ustaw wyznaczono termin na wniesienie ewentualnych uwag do dnia 7 września 2018 r. W związku z powyższym dla *projektu ustawy o Rzeczniku Praw Podatnika* uzasadnione jest wyznaczenie tożsameskiego terminu, aby wszystkie projekty ustaw wchodzące w skład tego samego pakietu były procedowane równolegle.

Projekt ustawy wraz z uzasadnieniem i OSR został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Niezgłoszenie uwag w powyższym terminie pozwolę sobie uznać odpowiednio za uzgodnienie treści projektu, przedstawienie opinii pozytywnej lub rezygnację z przedstawienia stanowiska.

Z upoważnienia Ministra Finansów
Paweł Gruza
Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów
/podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/

